

Dosarul nr. 3r-392/21

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Dodon

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, G. Dașchevici, A. Bostan

DECIZIE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Asociația Obștească „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Asociația Obștească „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău cu privire la revizuirea actului administrativ,

împotriva încheierii din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul, depus de către Asociația Obștească „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”, din motivul depunerii motivării apelului tardiv,

constată:

La 03 iulie 2018 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a depus acțiune, modificată ulterior, împotriva Primăriei și Consiliului mun. Chișinău, prin care a solicitat obligarea Primăriei și Consiliului mun. Chișinău de a revizui decizia Direcției generale economice, reforme și relații patrimoniale prin care s-a refuzat acordarea în locațiune a spațiului locativ de pe adresa strada Gheorghe Asachi, 25.

Prin hotărârea din data de 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”. (f.d 102,109-113)

La 30 martie 2021 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond. (f.d. 105)

AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” la 11 iunie 2021, prin intermediul poștei electronice, a depus motivarea apelului, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din data de 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 125-126)

Prin încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul înaintat de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”, din motivul depunerii motivării apelului după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ. (f.d. 168-171)

La 29 noiembrie 2021 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a contestat cu recurs încheierea instanței de apel, solicitând admiterea recursului,

casarea încheierii instanței de apel, reexaminarea cauzei și adoptarea deciziei privind admiterea acțiunii. (f.d. 179)

În motivarea recursului asociația recurentă a menționat că apelul motivat a fost depus în termenul legal, însă dat fiind faptul că dosarul se afla la curier, nu a putut prezenta copia dovezilor din dosar. Totodată, și-a rezervat dreptul de a prezenta instanței de recurs probe privind respectarea termenului de depunere a apelului motivat.

La 14 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare autorităților publice intimat copia recursului depus de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” împotriva încheierii din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință. Însă, până la examinarea recursului, Primăria și Consiliul mun. Chișinău nu au făcut uz de dreptul procedural de a depune referință referitor la argumentele recursului.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată, care a emis încheierea contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 28 septembrie 2021, a notificat-o asociației recurente la 13 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 173.

Instanța de recurs reține că AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” s-a conformat prevederilor legale și în termen a depus prin intermediul poștei electronice recursul împotriva încheierii din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că la 03 iulie 2018 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a depus prezenta acțiune îndreptată împotriva Primăriei și Consiliului mun. Chișinău.

Prin hotărârea din data de 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”. (f.d 102,109-113)

La 30 martie 2021 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond. Totodată și-a rezervat dreptul de a prezenta motivele de fapt și de drept după notificarea hotărârii motivate. (f.d. 105)

La 11 iunie 2021 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”, prin intermediul poștei electronice, a depus motivarea apelului. (f.d. 125-126)

Prin încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul înaintat de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”, din motivul depunerii motivării apelului după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ. (f.d. 168-171)

AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a criticat soluția instanței de apel, indicând că a prezentat motivarea apelului în termen.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2).

Din materialele dosarului rezultă că Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat hotărârea la data de 01 martie 2019.

Hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” la 30 aprilie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 117.

Conform art. 63, alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil (în redacția actuală a Codului civil art. 383-390).

La rândul său, art. 385 din Codul civil prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Articolul 389 din Codul civil prevede că dacă ultima zi a termenului este o zi de duminică, de sâmbătă sau o zi care, în conformitate cu legea în vigoare, la locul executării obligației este zi de odihnă, termenul expiră în următoarea zi lucrătoare.

Coroborând normele legale precitate, se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate, adică ziua de 01 mai 2021, iar ultima zi fiind data de 31 mai 2021, ora 24.00, care este imediat următoarea zi lucrătoare.

Însă, distinct acestor circumstanțe, AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” a prezentat Curții de Apel Chișinău motivarea apelului la 11 iunie 2021. Astfel, este în afara oricărui dubiu că asociația obștească apelantă nu a depus motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul notificării hotărârii motivate a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea apelului în interiorul termenului legal.

Argumentul AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”, precum că a depus motivarea apelului în termen, este considerat de către instanța de recurs declarativ, ori din materialele dosarului rezultă cert că asociația obștească a depus motivarea apelului, prin intermediul poștei electronice la 11 iunie 2021, ora 12.09, iar alte probe prin care ar confirma contrariul nu au fost prezentate. Mai mult, prin recursul depus la data de 29 noiembrie 2021 AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” și-a rezervat dreptul de a prezenta suplimentar probe ce ar confirma respectarea termenului de depunere a apelului motivat, însă până la examinarea recursului aceste probe nu au fost prezentate.

În urma celor constatate Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Colegiul consideră că, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și să depună apelul motivat în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În conformitate cu prevederile art. 65, alin. (1) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen.

Din materialele dosarului rezultă că AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65, alin. (1) din Codul administrativ și nu a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar

constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În lumina acestor circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către AO „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” împotriva hotărârii din 01 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Asociația Obștească „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă”,

Se menține încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Asociația Obștească „Asociația de Geografie și Cultură Dr. Tudor Strișcă” împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău cu privire la revizuirea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh